

Korset och Kronan

Nr 95/2022

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 10: Om nattvarden (13)

I samband med nattvardsläran blev frågan om Kristi person aktuell. Luthers motståndare Zwingli påstod att det är omöjligt att Kristi kropp kan vara i nattvardens bröd och vin därför att den efter uppståndelsen är i himlen. Kristi naturliga kropp kan bara vara på en plats i sänder, menade Zwingli. Mot detta reagerade Luther kraftigt. Genom att göra sådana begränsningar utifrån vårt förnuft förnekar vi Guds ord, som tydligt och klart säger att brödet och vinet i nattvarden är Kristi kropp och blod.

Kristi person

Eftersom denna lära är så viktigt skall hela detta nummer av *Korset och Kronan* handla om Kristi person. Att Kristus av evighet är sann Gud lärs tydligt på många ställen i Bibeln. I Jesu missionsbefallning säger han att vi skall döpa i Faderns,

Sonens och den Helige Andes namn (Matt. 28:19). Det skulle vara en hädelse att döpa i någon annans namn än Guds. Det är ju Gud ensam som verkar i dopet. Därför står det redan av missionsbefallningen klart att både Fadern, Sonen och Anden är Gud. Men lika klart är det att det bara finns *en enda Gud*.

Mose skriver: *Hör Israel, HERREN vår Gud, HERREN är en* (5 Mos. 6:4).

Aposteln Paulus lär detsamma: *Det finns bara en Gud* (1 Kor. 8:4).

Bibeln lär alltså det vi kallar den Treenige Guden. Det finns bara en Gud, men han är samtidigt tre olika personer. Det är inte bara tre olika sidor av Gud, utan verkligen åtskilda personer, så att t.ex. Sonen ber till sin Fader och Sonen lovar att sända Anden över apostlarna. David skriver också med Andens ingivelse att Fadern säger om Kristus:

Du är min Son. Jag har idag fött dig (Ps. 2:7).

Detta är Kristi eviga födelse av Fadern, före all tid. Likaså har den Helige Ande alltid funnits. Han är också evig Gud. Han svävade i skapelsen över vattnet. Han har alltid talat genom ordet. Läran om

Treenigheten är inte en lära som kyrkan någon gång på 300-talet har konstruerat, utan en biblisk lära, som Gud själv har uppenbarat för oss. De som inte tror på denna lära står utanför Kristi kyrka och kan inte ha något hopp om saligheten.

Inkarnationen

Vidare lär Bibeln att Sonen, Kristus, har blivit människa. När han avlades i jungfru Marias liv skedde detta genom ett stort under. Det var den Helige Ande själv som kom över Maria så att det liv som kom till inom henne och som sedan föddes i Betlehem verkligen var Guds evige Son, som nu blivit människa. Skriften säger om denne som också kallas Ordet:

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var Gud, och Ordet var hos Gud, Han var i begynnelsen hos Gud. ... Och Ordet blev kött och bodde ibland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som en Enfödde har från Fadern (Joh. 1:1f, 14).

Ordet, Guds evige Son, den andra personen i Gudomen, blev alltså kött. Han blev människa så att han helt och fullt är människa, precis som vi. Detta är inkarnationens stora under (*inkarnation kommer av det latinska carnis, kött. In carne = i köttet*). Skriften kallar uttryckligen Kristus för människa:

Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor: människan Kristus Jesus (1 Tim. 2:5).

Skriften säger också tydligt att Sonen, Jesus Kristus, skall äras och tillbes:

Alla ska ära Sonen liksom de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern, som har sänt honom (Joh. 5:23).

Alla Guds änglar skall tillbe honom (Hebr. 1:6).

Jesus visade tydligt sina lärjungar att han är en verklig människa med kött och blod. Detta gäller både före och efter hans uppståndelse. Det är inte så att han efter sitt lidande endast uppstod "andligen". Nej hans mänskliga kropp blev levande igen.

Det var samma kropp som uppstod, fast den då var förhärligad. Han säger efter sin uppståndelse till lärjungarna:

Se på mina händer och mina fötter att det verkligen är jag. Rör vid mig och se! En ande har inte kött och ben som ni ser att jag har (Luk. 24:39).

Kristus två naturer

Eftersom Kristus är både sann Gud och sann människa har han två olika naturer. Han har en evig, gudomlig natur och samtidigt en mänsklig natur. Vi kan inte med vårt förnuft fatta detta. Det är ett Guds under. Men vi måste, precis som när det gäller Treenigheten, noga hålla fast vid vad Skriften här säger. Själva ordet "natur" står inte i Bibeln, men *saken* finns där klar och tydlig. Jesus är både Gud, med alla gudomliga egenskaper, och en sann människa med alla mänskliga egenskaper. Men han är utan synd.

Det viktigaste är först att vi noga lägger märke till att Bibeln säger att *Ordet blev kött*. Det är detsamma som att säga att Guds evige Son blev människa. Men han blev ju inte människa på det sättet att han upphörde att vara Gud. Han är och förblir alltid Guds Son, den evige Guden. Han blev alltså människa på så sätt att han i sin gudomliga person upptog den mänskliga naturen.

Han är därför inte *två* olika personer, utan *endast en person*, Kristus, men med två olika naturer, en gudomlig och en mänsklig. Många teologer har här förvanskat Bibelns lära. Redan på aposteln Johannes tid uppstod falska lärare som lärde att människan Jesus inte var sann Gud. Aposteln Johannes betonar mot dem i sitt första brev att Jesus är Gud:

Det som var från begynnelsen, det vi har hört, det vi med egna ögon har sett, det vi har skådat och rört med våra händer, om detta vittnar vi: Livets Ord. Livet har uppenbarats, vi har sett det och vittnar om det och förkunnar för er det eviga livet, som var hos Fadern och uppenbarades för oss. Det

vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni ska ha gemenskap med oss. Och vår gemenskap är med Fadern och hans Son Jesus Kristus (1 Joh. 1:1-3).

Johannes var ju tillsammans med Jesus under flera år. Han vittnar både i sitt evangelium och i brevet här om hur *människan* Jesus verkligen är Livets Ord, *Guds eviga Ord*, som var hos Fadern av evighet. Det kan enligt Johannes omöjligen vara så att Jesus bara var en vanlig människa, i vilken Gud sedan tog sin boning. Gud bor ju genom tron hos många människor. Men det var inte så att Gud endast bodde hos Kristus, utan han *blev* verkligen människa. *I Kristus bor gudomens hela fullhet kroppsligen* (2 Kor. 2:9). Om Jesus bara var en person på samma sätt som vi och Sonen en *annan* person som tog sin boning i Jesu inre, då är inte Jesus sann Gud. Då är han bara en vanlig människa, som kanske har en högre grad av fromhet, men som ändå inte är samma person som Sonen. Det är alltså av allra största vikt att vi håller fast vid att Guds Son Kristus och människan Jesus är *en enda person*.

I andra kapitlet skriver Johannes om förnekarna som ifrågasätter att Jesus är både Gud och människa i en person:

Vem är lögnaren om inte den som förnekar att Jesus är Kristus? Den är Antikrist som förnekar Fadern och Sonen. Den som förnekar Sonen har inte heller Fadern. Den som bekänner Sonen har också Fadern (1 Joh. 2:22f).

Vidare skriver Johannes:

Så känner ni igen Guds Ande: varje ande som bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet, den är från Gud, och varje ande som inte bekänner Jesus, den är inte från Gud. Detta är Antikrists ande, som ni har hört skulle komma och som redan nu finns i världen (1 Joh. 4:2f).

Kristus, den evige Sonen har alltså kommit i köttet, d.v.s. blivit människa. Den långa raden av villolärare som förnekade detta bekämpades energiskt av apostlarna och deras trogna efterträdare. Endast de

som bekände att Jesus redan från sin avlelse var sann Gud fick tillhöra kyrkan. De som t.ex. menade att Kristus först tog sin boning i människan Jesus vid dopet stämplades som farliga villolärare.

Vi har tidigare talat om heretikern *Arius* (256-366) som vägrade att erkänna att Kristus var Guds Son av evighet. Han menade att det fanns en tid då endast Fadern fanns, medan Sonen skapades senare. Detta skedde visserligen före skapelsen, men ändå var han inte evig Gud även om han kallades Gud. Mot honom bekände *Athanasius* (298-373) att Kristus är evig Gud, född av Fadern före all tid. Athanasius bibliska lära bekändes på kyrkomötet i *Nicaea* år 325. Men ändå fick arianismen stor utbredning och den hotade under långa tider den bekenntsetrogna, bibliska kyrkan. I vår tid sprids tyvärr liknande villfarelser av många radikala teologer.

Hur skall vi förstå Kristi två naturer?

Efter *Nicaea* uppstod frågan om hur man skall se på Kristi två naturer och deras inbördes förhållande. Vi kan förenkla det lite genom att säga att somliga starkt betonade *skillnaden* mellan de två naturerna medan andra betonade *enheten* mera. Två teologer kom i stark opposition mot varandra, men tyvärr gick båda till felaktiga överdrifter och kom att omfatta falska läror. De två var *Eutychés* (c. 380 - c. 456) och *Nestorius* (c. 386-c. 450).

Eutyches

Eutyches var presbyter och arkimandrit i Konstantinopel. Vid *konciliet i Efesus* år 431 reagerade han kraftigt mot Nestorius och dennes uppfattning.

I sitt kloster ledde Eutyches omkring 300 munkar och han hade en mycket inflytelserik ställning i kyrkan. Motståndaren Nestorius menade att Maria inte fick kallas *Gudaföderskan*, eftersom det enligt honom enbart var *människan* Kristus

som föddes och *inte Gud*. Men Eutyches reagerade med rätta mot Nestorius skarpa åtskillnad mellan naturerna hos Kristus. Eftersom Kristus bara är *en* person och *inte två* var det verkligen Gud som föddes. I detta hade Eutyches rätt.

Men sedan gick Eutyches för långt och menade att sedan Kristus blivit människa finns det bara *en enda natur* hos honom. Hans anhängare kom därför att kallas *monofysiter* (av *monos* = en och *fysis* = natur). Men i och med denna lära blandade Eutyches felaktigt samman de båda naturerna så att det kan sägas ha blivit en blandning av båda i stället för en nära förening där varje natur behåller sina egenskaper. Mera om detta i det följande.

Vid kyrkomötet i *Kalcedon* år 451 kom Eutyches uppfattning med rätta att fördömas av den renläriga kyrkan. Monofysiterna levde sedan vidare som självständiga kyrkosamfund i bl.a. Egypten. De samfund som inte accepterade Kalcedons beslut kallas de ”*orientaliska ortodoxa kyrkorna*”, vilka omfattar den koptiska kyrkan, den armenisk-ortodox kyrkan och den syrisk-ortodoxa kyrkan. Dessa kyrkor ville ändå inte acceptera Eutyches. Men i princip har de gått ifrån den bibliska läran om Kristi två naturer.

Nestorius och Cyrillus

Nestorius, som kom i så skarp konflikt med Eutyches, var ärkebiskop av Konstantinopel åren 428-431. Många av hans teologiska satser väckte stark kritik, särskilt hans reaktion mot att jungfru Maria kallades ”*gudaföderskan*” (se ovan). Nestorius kom då också i konflikt med *Cyrillus av Alexandria* (o. 376-444). Cyrillus blev patriark av Alexandria år 412 och var det fram till sin död. Han var en ledande teolog som skrev många viktiga skrifter. Cyrillus omfattade den rätta, bibliska läran om Kristi två naturer, vilken också Luther klart anslöt sig till. Cyrillus bibliska

uppfattning kom till klart uttryck vid *kyrkomötet i Kalcedon* år 451, då också Nestorius lära fördömdes.

Vår tids bibelkritiker

I modern tid har många forskare hävdad att det inte var Cyrillus utan i stället Nestorius som lärde rätt om Kristus. Men detta är helt felaktigt. Deras bedömning beror på att dessa forskare själva inte rätt har förstått vad som är den bibliska sanningen. De är oftast intagna av den moderna, bibelkritiska uppfattningen om Jesus.

Enligt denna var Jesus en vanlig människa som också hade synd och brist och kunde ta fel. Ja, de mest radikala bibelkritikerna menar att han aldrig uppstod från de döda utan var en misslyckad profet. Bibelkritikerna talar visserligen ofta om Jesus som Guds Son, men de menar då endast att han var en helig person som hade en djup övertygelse om att vara Messias. I den meningen kan de säga att Gud bodde i honom. Men de avvisar kategoriskt att Jesus rent fysiskt (*ontologiskt*) skulle ha varit ett med Gud i en och samma person. Så förkastar vår tids bibelkritiker hela den bibliska läran om Jesus Kristus. De använder ofta samma kyrkliga termer som den sanna kyrkan, men de lägger in en helt annan mening i dessa.

Konkordieformeln

I våra lutherska bekännelseskriterier behandlar Konkordieformeln (*Formula Concordiae*, FC) ingående läran om Kristus i artikel 8. Man åberopar då särskilt Luthers skrifter som föredömliga och citerar långa partier av honom. I inledningen till den utförliga förklaringen betonar FC att artikeln kommit till på grund av de reformertas villfarelse:

Ty då doktor Luther med stöd av instiftelseorden gent emot sakramentarierna klart hävdade Jesu Kristi lekamens och blods sanna och väsentliga

närvaro i nattvarden, ha Zwinglis anhängare invänt mot honom, att om Kristi lekamen på en gång vore närvarande i himmelen och i den heliga nattvarden på jorden, den icke kunde vara en riktig, sann mänsklig kropp, ty ett sådant majestät tillkommer endast Gud, men därtill är Kristi kropp icke i stånd (SKB 632, SD 8:2).

Bekännelsen hänvisar så till Luthers läro- och stridsskrifter om nattvarden, vilka alltså alltid bör läsas för att förstå bekännelsens rätta mening. I dessa stora, viktiga Skrifter går Luther noga igenom nattvardsläran och lyfter då också fram läran om Kristus. Bekännelsen tar nu upp frågan om hur Kristus kan vara *en* person och samtidigt ha *två* olika naturer.

*1. Vi tro, lära och bekänna, att ehuru Guds Son är en särskild, för sig åtskild och helt och hållet gudomlig person och sålunda med Fadern och den helige Ande av evighet är sann, väsentlig, fullkomlig Gud, han likväl, då tiden var fullbordad, antog mänsklig natur i sin persons enhet, icke så att två personer eller två Kristus härmed blevo till, utan så att Jesus Kristus numera i **en** person är samtidigt sann, evig Gud, född av Fadern av evighet, och sann människa, född av den högt lovade jungfrun Maria, såsom det står skrivet i Rom. 9:(5) "från dem är Kristus kommen efter köttet, han som är Gud över allting, högtlovad i evighet" (SKB 632, SD 8:6).*

Sedan framhåller FC att de två naturerna varken får sammanblandas eller skiljas från varandra. Även om naturerna var för sig har helt olika egenskaper utgör de en enhet i Kristi person. Sedan Guds Son blev människa är de två naturerna så innerligt förenade, att allt vad Gudomen är och gör, det gör också Jesus Kristus. Han är allsmäktig, allvetande, evig och oföränderlig och allestädes närvarande. Och han är samtidigt en människa som är född i tiden, som växte till i ålder och vishet, som har känslor och blev frestad, kände hunger och törst och som utstod lidande och död. Allt detta sker inte bara med de två olika naturerna var för sig, utan med personen Jesus Kristus.

Bekännelsen säger:

6. Vi tro, lära och bekänna även, att numera efter människoblivandet icke vardera naturen i Kristus består i och för sig själv på det sättet, att var och en utgör en särskild person, utan att de äro så förenade, att de utgöra en enda person, vari båda naturerna, den gudomliga och den mänskliga, äro och bestå personligen och tillsammans, så att numera efter människoblivandet till Kristi hela och fullständiga person icke blott hans gudomliga, utan även hans antagna mänskliga natur hör; vidare att Kristi ... person, d.v.s. Guds Son, som antagit kött och blivit människa, utan såväl sin gudomliga som sin mänskliga natur icke är fullständig. Därför är Kristus icke två olika personer, utan en enda person, ehuru två olika naturer, vilkas naturliga väsen och egenskaper icke kunna sammanblandas, finnas hos honom.

7. Vi tro, lära och bekänna även, att den antagna mänskliga naturen icke blott har och behåller sina naturliga väsentliga egenskaper, utan att den dessutom genom den personliga föreningen med den gudomliga naturen och därefter genom ... härliggörelsen är upphöjd till Guds majestäts, krafts och makts högra sida över allt, som kan nämnas icke blott i denna världen, utan även i den tillkommande.

8. Vad nu detta majestät beträffar, vartill Kristus med avseende på sin mänskliga natur upphöjts, har han mottagit detta icke först då han uppstod från de döda och uppsteg till himmelen, utan redan då han avlades i moderlivet och blev människa, varvid den gudomliga och den mänskliga naturen personligen förenades med varandra (SKB 633f, SD 7:11-13).

Dessa punkter kan synas krångliga för den teologiskt ovane, men det är fråga om oerhört viktiga, bibliska sanningar. Enkelt uttryckt säger de att Jesus från och med att han avlades i moderlivet är helt och fullt Gud och att han så alltid därefter är både Gud och människa i en person, där de båda naturerna alltid innerligt samverkar och är oskiljaktigt förenade för evigt. Där Gud är måste därför alltid också Jesus Kristus, *sann människa*, vara. Den reformerta villfarelsen innebär en mycket allvarlig förnekelse av Kristi person.

Zwingli och hans efterföljare begränsar Kristi person så att den mänskliga naturen endast kan vara på en fysisk plats i sänder. Efter himmelsfärden finns han som människa endast på en särskild plats i himmelen och kan därför inte vara i nattvarden.

Men Bibeln lär oss att Kristus - också som människa - är oss nära alla dagar. Han tar sin boning i våra hjärtan genom tron. När han tröstar oss med sitt ord är han också närvarande som en människa, som i allt vet vad det är att vara människa, eftersom han är en av oss med mänsklig kropp och själ. När han kommer till oss i dopet gör han det också som människa. Och i nattvarden är han på ett alldeles särskilt sätt närvarande med sin kropp och sitt blod under bröd och vin. När Jesus säger: "Tag och ät, *Detta är min kropp*, drick härav alla, *Detta är mitt blod*" så kan vi vara förvissade om att han verkligen är kroppsligen närvarande i brödet och vinet. När prästen tar brödet och vinet i sina händer är det verkligen Kristi mänskliga kropp och blod han tar. Och när nattvardsgästerna äter och dricker bröd och vin, är det Kristi kropp och blod de äter och dricker. Det är inte ett symboliskt ätande, utan ett verkligt, fysiskt ätande även om det för förnuftet är alldeles omöjligt att begripa hur det går till.

Många har inte förstått hur ytterst allvarlig den reformerta förnekelsen av Kristi person är. För att bortförklara Bibelns klara utsagor om Kristus införde Zwingli begreppet "alleosis" (ung. "utbyte"). Bekännelsen citerar Luther, som skriver:

"39. Zwingli kallar det alleosis, när något utsäges om Kristi gudomliga natur, men tillkommer hans mänskliga, eller tvärtom. *Tex. Luk. 24: 'Måste icke Kristus lida detta för att ingå i sin härlighet?'* Här bedrager han oss med att Kristus skall uppfattas som den mänskliga naturen. Akta dig, säger jag, akta dig för denna alleosis.

40. Den är ett djävulens bedrägeri, ty den framställer till sist en sådan Kristus, efter vilken

jag icke mera vill kallas en kristen och som icke är eller verkar mer med sitt lidande och sitt liv än ett vanligt helgon. Ty om jag skall tro det, att endast den mänskliga naturen har lidit för mig, så är Kristus för mig en dålig frälsare, som själv kan behöva en frälsare. Det kan icke med ett ord sägas allt, vad djävulen vill anstifta med denna alleosis."

41. Och kort efteråt heter det: "Skulle nu den gamla trollpackan fru förnuft, alleosis' mormor, säga: gudomen kan ju icke lida och dö, så skall du svara: det är visserligen sant, man då den gudomliga och den mänskliga naturen i Kristus utgöra en person, så tillskriver den heliga Skrift för denna personliga enhets skull åt den gudomliga naturen allt, som kommer den mänskliga naturen till del, och tvärtom.

42. Så förhåller det sig i sanning, ty du måste ju säga: denna person (som betecknar Kristus) lider och dör. Nu är personen sann Gud. Därför är det riktigt att säga: Guds Son lider. Ty ehuru den ena delen (om jag så får säga), nämligen den gudomliga naturen, icke lider, så lider dock den andra delen, nämligen den mänskliga naturen, hela personen, som är Gud." "Guds Son är i sanning korsfäst för oss, d.v.s. personen, som är Gud, ty denna (säger jag), personen, är korsfäst till sin mänskliga natur."

43. Och ånyo kort därefter heter det: "Skulle alleosis förefinnas, såsom Zwingli lär, så måste Kristus hava två personer, en gudomlig och en mänsklig, emedan han hänför Skriftens ord om lidandet endast till den mänskliga naturen och genomgående icke låter dem avse den gudomliga naturen. Men om Kristi verk är delat, så måste också hans person vara sönderdelad, enär allt hans verk och lidande icke är att tillskriva naturerna, utan personen. Ty det är personen, som gör och lider allt, det ena efter den ena naturen, det andra efter den andra, såsom de i saken införsatta väl veta. Därför tro vi, att vår Herre Kristus är Gud och människa i en person ... så att naturerna icke sammanblandas och personen icke delas" (SKB 639f, SD 7:39-43).

Bekännelsen använder fornkyrkans beskrivning av Kristi två naturer som ett järn som blir glödgat av elden. Järnet i sig har inte egenskapen att kunna brinna, utan

är kallt och hårt. Elden däremot är het och brinnande, men inte kall och stel. Men när de båda kommer tillsammans blir järnet genomglödgat och hett och lyser starkt. Liknelsen innebär att Kristi gudomliga natur genom föreningen med den mänskliga gör att denna liksom blir genomglödgad av gudomen. Så är t.ex. även Kristi mänskliga natur tillbedjansvärd på grund av föreningen med gudomen. Bekännelsen säger mot dem som i fornkyrkan förnekade den bibliska läran om Kristus:

17. Gent emot detta fördömda kätteri har den kristna kyrkan alltid och allestädes helt enkelt trott och hållit före, att den gudomliga och den mänskliga naturen i Kristus äro så förenade, att de hava en verklig gemenskap med varandra, men att naturerna härigenom icke sammanblandas till ett väsen, men väl (såsom doktor Luther skriver) till en person. 18. ... Härvid förklaras den personliga föreningen och gemenskapen med ... bilden av ett glödgat järn och av kroppen och själen. 19. Ty kropp och själ, ävensom eld och järn, hava gemenskap med varandra icke ... så att här blott ord och talesätt föreligga, utan ... i verklighet och sanning. Och dock uppstår härigenom icke ... någon naturernas sammanblandning eller utjämning. (SKB 635, SD 8:17-19).

Bekännelsen betonar starkt, att de två naturerna i Kristus inte är som två sammanlimmade plankor, vilka inte har någon verklig gemenskap utan bara en lös sammanfogning. Denna bild är riktad mot de reformertas syn på Kristus. Genom sitt skarpa skiljande av de två naturerna hos Kristus kommer de Nestorius villolära mycket nära. Detta är allvarligt. Genom denna lära urholkas också själva försoningen. Om detta skriver Luther i sin skrift "Om koncilierna och kyrkan", vilken Bekännelsen citerar:

44. I sin skrift Von den Konziliis und Kirchen skriver doktor Luther på liknande sätt: "Vi kristna måste veta, att om Gud icke är med på vägen och bestämmer utslaget, vi i vår skål skulle sjunka och gå förlorade. Härmed menar jag: om det icke får

heta, att Gud har dött för oss, utan bara en människa, så äro vi förlorade. Men om Guds död och detta att Gud har dött lägges i vågskålen, så sjunker den och vi gå i höjden som en lätt och tom vågskål. Men han kan väl också stiga upp och lämna sin vågskål. Men han kunde icke nedstiga i vågskålen utan att bliva människa, lik oss, så att det kunde heta: Gud har dött, Guds lidande, Guds blod, Guds död. Gud kan visserligen till sin egen natur icke dö, men nu äro Gud och människa förenade i en person. Därför heter det med rätta, att Gud dör, när en människa dör, som är ett med Gud eller en person med honom." Så långt Luther.

45. Därav är det tydligt, att det är oriktigt, när man säger eller skriver, att nyssnämnda uttryckssätt (Gud har lidit, Gud har dött) blott är ... ord utan verklighet bakom. Ty vår enkla kristna tro betygar, att Guds Son, som blivit människa, har lidit och dött för oss och återlöst oss med sitt blod. (SKB 640, SD 8:44f).

Den reformerta kyrkan i Zwinglis och Calvins efterföljd är väl medveten om sin avvikelse från den lutherska läran, som de inte kan acceptera. En nutida reformert dogmatiker skriver:

"Lutheranerna avviker från de reformerta i sin lära om egenskapernas meddelande (communicatio idiomatum). De lär att den ena naturens egenskaper tillskrivs den andra på basis av ett verkligt utbyte (transference) och menar att det bara är genom ett sådant utbyte som personens verkliga enhet kan säkras... De (lutheranerna) var alla överens om att kommunikationen skedde vid tiden för inkarnationen. Men den naturliga frågan uppstod hur detta kan stämma överens med bilden av Kristus i evangelierna, som inte är bilden av en allvetande och allestädes närvarande människa... Denna lutherska lära har ingen biblisk grund." (Louis Berkhof, Systematic Theology, 1949/1976, s. 325f, övers. SR).

Vi skall vara innerligt tacksamma för att vår kyrka genom Luther, reformationen och ortodoxin har bevarat den rätta, bibliska läran om Kristus. Det är en omistlig skatt som gäller det allra viktigaste och innersta i vår tro. Må vi bedja att den rena och klara bibliska läran om Kristus skall bevaras och utbredas. *Forts. i nästa nr*